

Hornjoserbske Brailowe pismo

Tu wozjewjene hornjoserbske Brailowe pismo bazuje na přenjetnym naćisku Harrisa Mowbrayja (USA, Kaliforniska). Wone je so w běhu wuměny ze sobudźělačerjemi Serbskeho instituta a diskusije ze serbskorěčnymi wužiwarjemi Brailoweho pisma, wosebje z Robertom Lombinom, złaha modifikował. W běhu tutoho procesa su tež horjeka sformulowane regule nastali.

Hornjoserbska rěčna komisija wita wuwice serbskeho Brailoweho pisma a doporuča, jeho wužiwanje w praksy wupruwować.

Budyšin 25.05.2021

Powšitkowne rjadowanja

- W hornjoserbskim Brailowym pismje wotpowěduje zasadnje stajnje jedne znamješko dokładnje jednomu znamješku z »čorneho pisma.« Jeničke Brailowe znamješko njesteji z tym nihdy za kombinaciju pismikow »čorneho pisma« (w hornjoserbšćinje *ch, dž*). To přitrjechi tež za pisanje němskich mjenow a słowow w serbskim teksće. Němske kombinacije pismikow kaž <ei, eu, äu>, za kotrež wužiwaja so w němskim połnym Brailowym pismje jednoznamješkowe skrótšenki, wupisaja so potajkim kaž w němskim zakładnym (bazowym) Brailowym pismje jako <e>+<i>, <e>+<u>, <ä>+<u>.
- Wustupuja-li w serbskim teksće pismiki <ä, ö, ü, ß>, wužiwa so za nje wotpowědne němske znamješko, před kotrymž pisa so obligatorisce znamješko za cuzu rěč , zo by so dla džělneho překryća němskeho a serbskeho Brailoweho pisma njedorozumjenjam zadźěwało.
- Za interpunkciju a za woznamjenjenje wulkeho resp. małego pismika wužiwaja so samsne znamješka kaž w němčinje.

Přirjadowanje znamješkow konkretnym pismikam

1. Zakładnym pismikam wotpowěduja samsne znamješka kaž w němskim Brailowym pismje:

a		d		g		j	
b		e		h		k	
c		f		i		l	

m		q		u		y	
n		r		v		z	
o		s		w			
p		t		x			

2. Hornjoserbskim pismikam z diakritiskim znamješkom wotpowěduja sčěhowace znamješka:

č		ł		ř	
ć		ń		š	
ě		ó		ž	

3. W hornjoserbskim alfabeće wustupowacymaj digrafomaj (*dź, ch*) wotpowědujetej sčěhowacej kombinaciji znamješkow:

dź		ch	
----	--	----	--

4. Němskim pismikam *ä, ö, ü, ß* wotpowěduja w serbskim teksće sčěhowace kombinacije znamješka za cuzu řeč a pismik sam.

ä		ö		ü		ß	
---	--	---	--	---	--	---	--

Přidatna informacija

Delnjoserbske pismiki, kotrež w hornjoserbskim alfabeće njewustupuja, maja swoje znamješka. (Rjadowanje za delnjoserbščinu wobzamknje DSRK.)

ř		(ewtl. za historiske hornjoserbske teksty relewantne)
ś		
ź		

a	b	c	č	ć	d	dž
e	ě	f	g	h	ch	i
j	k	ł	l	m	n	ń
o	ó	p	r	ř	s	š
t	u	w	y	z	ž	
ä	ö	ü	q	β	v	x

Tabulka hornjoserbskeho Brailloweho pisma